

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П. Драгоманова**

ВОЛОДЬКО Ігор Володимирович

УДК 004.9:378.4

**ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник - доктор фізико-математичних наук, професор
КУДІН Анатолій Петрович,
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова, проректор з дистанційної
освіти та інноваційних технологій навчання

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
СВАТЬЄВ Андрій В'ячеславович,
ДВНЗ «Запорізький національний університет»,
завідувач кафедри олімпійського
та професійного спорту;

кандидат педагогічних наук, доцент
ДЕНИСОВА Лоліта Вікторівна,
Національний університет фізичного
виховання і спорту України,
завідувач відділу докторантури та аспірантури.

Захист відбудеться 20 січня 2017 року о 14.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.053.01 у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9.

Автореферат розісланий 16 грудня 2016 року.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

Сиротюк В.Д.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Інтеграція української освіти у світовий освітній простір ставить перед вищою освітою завдання з формування фахівця, рівень підготовки якого має відповідати його стандартам, вимогам сьогодення. При цьому національна система професійної освіти зазнає докорінних змін, зокрема пов'язаних з підготовкою у ВНЗ конкурентоздатних і творчих фахівців для сучасного ринку праці. Модернізація освітньої сфери вимагає переосмислення її постійного пошуку нових організаційних форм і методів навчання, які забезпечили б якість та ефективність цієї підготовки. З огляду на це професійна підготовка майбутніх учителів набуває особливого значення, адже вона забезпечує можливість повної реалізації гуманістичних ідей у галузі освіти і виховання представників нового інформаційного суспільства. Відповідно у вищій школі розширюється і поглиблюється зміст професійної підготовки майбутнього вчителя, урізноманітнюються форми і методи навчання, використовуються інноваційні, в тому числі інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) навчання.

Проблеми впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес досліджували В.Ю. Биков, Г.А. Бордовський, Ю.З. Брановський, Я.А. Ваграменко, Ю.В. Горошко, В.А. Делінгер, Т.В. Добутько, М.І. Жалдак, І.Л. Извозчикова, Г.О. Козлакова, А.А.Кузнецова, В.І. Ключко, В.У. Лаптева, В.Л. Матросова, Н.В. Морзе, Т.О. Олійник, М.А. Пригодій, С.А. Раков, С.А. Смирнов, О.М. Торубара, А.П. Кудін, Г.В. Жабєєв, О.М. Снігур та ін.

Одним із засобів інформаційних технологій є технологія мультимедіа, яка в умовах сьогодення стає особливо актуальною. Інтерактивність, висока наочність, багатоманітність форм представлення інформації – відмітні особливості цих засобів, які зумовили застосування їх у різних галузях людської діяльності, насамперед у тих, які пов'язані з освітою та професійною підготовкою. Нині помітно зросла кількість досліджень, предметом яких стало використання мультимедійних технологій у навчальному процесі. Цій темі в Україні присвячені дисертації Н. Голівер, Н. Ішук, В. Кондратової, Р. Мішаровського, Л. Шевченко, С. Яцюк та інших дослідників.

Одним із основних напрямків сучасної підготовки суб'єктів навчального процесу у вищій школі є медіа-освітня культура майбутнього вчителя, який, крім традиційних форм і методів навчання, повинен уміти використовувати в освітніх цілях найпотужніше на сьогодні середовище інформації і комунікацій – інтернет. Хоча педагоги-практики часто використовують ресурсні можливості інтернету, однак ще мало обізнані з можливостями віртуальних навчальних середовищ, зокрема, для підтримки навчального процесу за денною формою навчання. Значною мірою це зумовлено тим, що при наявності вільного доступу учнів до всезростаючих обсягів інформації, змінюється роль учителя: він перестає бути єдиним джерелом інформації, а стає для учнів провідником у світі інформації. Тому на перше місце виходить рівень інформаційно-комунікаційної компетентності майбутнього вчителя.

Аналіз науково-педагогічної літератури стосовно проблеми формування інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту показує, що актуальність цієї проблеми постійно зростає. Цій

темі присвячені роботи В.Ю. Волкова, Р.В. Клопова, П.К. Петрова. Проте інтереси дослідників частіше зосереджено лише на загальних проблемах формування інформаційно-комунікаційної компетентності випускників педагогічних вищих навчальних закладів або окремо на питаннях технологічної підготовки майбутніх учителів. Зважаючи на доволі великий спектр різнопланових досліджень, пов'язаних з вищеназваною проблемою, недостатньо уваги приділяється розгляду структури, змісту і процесу формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту.

Зауважимо, що з даної проблеми виявлено низку суперечностей між:

- потребою сучасного інформаційного суспільства в педагогах з високим рівнем компетентності з інформаційних технологій та недостатньою розробленістю та методичною забезпеченістю процесу формування даної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту у межах професійної підготовки;

- наявністю широкого спектру вільно доступних програмних продуктів для виготовлення цифрових ресурсів та інструментів для комунікацій в інтернеті, і недостатністю розробки методики їх застосування для розв'язання конкретних навчальних задач;

- достатньо задовільним рівнем забезпечення загальноосвітніх шкіл України комп'ютерною технікою та інтернетом, наявністю у переважної кількості школярів мобільних засобів зв'язку і рівнем використання мультимедійної техніки на уроках фізичної культури.

Актуальність проблеми та наявність вказаних вище протиріч при формуванні компетентності з інформаційно-комунікаційних технологій у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту зумовили вибір теми дослідження: **«Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконане відповідно до тематичного плану науково-дослідної роботи кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та електронних засобів навчання Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 5 від 23 січня 2008 року). Тема дисертаційного дослідження затверджена Вченою радою Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 10 від 29 червня 2011 р.) і узгоджена в Раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки та психології в Україні (протокол № 9 від 29.11.2011 р).

Мета дослідження полягає у виявленні, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту.

Відповідно до мети визначено такі **завдання дослідження**:

1. Визначити педагогічні умови формування інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту.
2. Розробити модель формування інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту у вищих навчальних закладах засобами мультимедіа та експериментально перевірити її ефективність.

3. Визначити критерії та рівні сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту.
4. Розробити методичні рекомендації з формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту в процесі фахової підготовки.
5. Розробити та запровадити в практику вищої школи нову дисципліну «Спортивно-педагогічна інформатика» для студентів напряму підготовки 0102 - «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини», спеціальність 6.010201 - «Фізичне виховання» та 6.010202 - «Спорт».

Об'єкт дослідження – методика професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту у вищих навчальних закладах.

Предметом дослідження є педагогічні умови, що забезпечують формування інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту.

Методи дослідження. Досягнення мети і розв'язання поставлених завдань передбачало використання таких методів: *теоретичні*: аналіз, контент-аналіз, абстрагування - з метою уточнення та конкретизації понятійно-категоріального апарату щодо формування інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту; систематизація та логічне узагальнення - з метою теоретичного обґрунтування структури інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту; класифікація - для визначення рівнів сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності; узагальнення - для виявлення та теоретичного обґрунтування педагогічних умов інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту; моделювання - для розроблення та наукового обґрунтування моделі формування інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту; *емпіричні*: анкетування, тестування, педагогічний експеримент, ретроспективний аналіз власного досвіду роботи у вищій школі - з метою визначення ефективності педагогічних умов формування інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту; *статистичні*: методи статистики, зокрема, *t*-критерій Стьюдента та факторний аналіз для кількісної та якісної обробки емпіричних даних.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в тому, що *вперше*:

- визначено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту в процесі вивчення нової дисципліни «Спортивно-педагогічна інформатика»;
- розроблено та науково обґрунтовано модель формування інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту у вищому навчальному закладі;
- *удосконалено* критерії та рівні сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту;

- *подальшого розвитку набули* форми і методи формування інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту.

Практичне значення одержаних результатів дисертаційної роботи визначається тим що:

- розроблено та впроваджено в навчально-виховний процес у НПУ імені М.П. Драгоманова для підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту нову навчальну дисципліну «Спортивно-педагогічна інформатика»;
- створено та апробовано електронний навчальний засіб нового покоління - мультимедійний інтернет-адаптований інтерактивний навчально-методичний комплекс, який складався з віртуального навчального середовища та мультимедійного навчального контенту;
- розроблено лабораторний практикум і методичні рекомендації по виготовленню мультимедійних дидактичних засобів навчання з дисциплін фізичної культури і спорту;
- створено в інтернеті навчальне середовище «Віртуальний інститут» (<http://www.ffvs.npu.edu.ua>), яке стало основним місцем розгортання навчального процесу для студентів заочної форми навчання, і допоміжним - для студентів денної форми навчання факультету фізичного виховання і спорту НПУ імені М.П. Драгоманова.

Впровадження результатів дослідження. Основні положення результатів дослідження **впроваджено** у навчальний процес підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту на факультеті фізичного виховання і спорту Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (довідка про впровадження № 07-10/549 від 22.03.2016 р.); Чернігівському національному педагогічному університеті імені Т.Г. Шевченка (довідка про впровадження № 609 від 02.12.2015 р.), у Переяслав-Хмельницькому педагогічному університеті імені Григорія Сковороди (довідка про впровадження № 3 від 22.12.2014 р.), у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка (довідка про впровадження № 2024 від 01.12.2015 р.).

Апробація результатів дисертації. Основні результати та теоретичні положення дисертаційного дослідження висвітлено та обговорено на: *міжнародних науково-практичних конференціях*: «Сучасні проблеми та перспективи розвитку фізичного виховання, здоров'я і професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту» (м. Київ, 2011); «Науково-методичні засади управління якістю освіти» (м. Київ, 2011); «Сучасні проблеми та перспективи розвитку фізичного виховання, здоров'я і професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту» (м. Київ, 2015); Міжнародній освітній виставці «Інноватика в освіті-2015» (м. Київ, 2015); *на всеукраїнських науково-практичних конференціях*: «Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця» (м. Суми, 2014); «Перспективи співпраці ВНЗ України у формуванні здорового способу життя та в національно-патріотичному вихованні викладачів і студентської молоді» (м. Івано-Франківськ, 2012).

Результати дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри інформаційно-комунікаційних технологій навчання та електронних засобів навчання (кафедри програмної інженерії), кафедрах (теорії та методики фізичного виховання і спорту, футболу, фізичного виховання та єдиноборств), на Вчених радах факультету фізичного виховання і спорту НПУ імені М.П. Драгоманова, звітних наукових конференціях викладачів НПУ імені М.П. Драгоманова.

Публікації. За результатами досліджень видано 13 публікацій, вісім з яких містяться у фахових виданнях України, дві в іноземних наукових фахових виданнях, три навчально-методичних посібники. Результати дисертаційного дослідження опубліковано у п'ятьох збірниках наукових праць, сімох матеріалах і тезах конференцій, з них два – за кордоном.

Структура дисертації. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації складає 253 сторінки, з яких 170 сторінок – безпосередньо текст дисертації. Дисертацію ілюстровано 67 рисунками, вона містить 8 таблиць. Бібліографія складає 197 найменувань, з них 8 – іноземними мовами.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У вступі обґрунтовано актуальність і доцільність обраної теми дослідження; показано зв'язок роботи з науковими програмами, планами, визначено мету та завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення, відображено ступінь апробації та впровадження результатів роботи, наведено дані про її структуру.

Перший розділ *«Теоретичні основи формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту»* присвячено огляду вітчизняних та зарубіжних джерел з теми дослідження, визначено поняття: «інформаційно-комунікаційна компетентність», «формування інформаційно-комунікаційної компетентності». Виявлено стан і підходи до формування інформаційно-комунікаційної компетентності студентів спеціальностей, не орієнтованих на інформаційні технології як на фах, зокрема фахівців фізичного виховання і спорту.

Поняття інформаційно-комунікаційної компетентності та аспекти її формування досліджують багато закордонних і вітчизняних вчених, зокрема А.М. Гуржій, М.І. Жалдак, В.Г. Кінелев, Г.О. Козлакова, К.К. Колін, В.М. Мадзігон, В.Г. Мануйлов, Н.В. Морзе, Ю.С. Рамський, Н.В.Роберт, Т.І.Чепрасова тощо. Зміст ІК-компетентності науковці розуміють як володіння сучасними інформаційними технологіями загального призначення, вміння користуватись інструментарієм і продуктами інформаційних технологій широкого вжитку, таким, як комп'ютерна та інша процесорна техніка, а також володіння технологіями пошуку, введення, обробки та виведення інформації.

Проблема формування інформаційної культури досліджується з погляду підвищення загальноосвітнього рівня особистості, або як окремий аспект професійних знань і навичок фахівця. Ці питання розглядаються у дисертаційних

дослідженнях, зокрема у роботах М.М. Близнюк, С.О. Гунько, О.С. Ільків. Особливості викладання різних дисциплін з використанням інформаційно-комунікаційних технологій розглянули науковці: Н.Д. Белявіна, О.Г. Глазунова, В.І. Клочко, О.А. Чайковська, М.Ф. Юсупова. Використання ІКТ у професійній діяльності випускниками вищих навчальних закладів, для яких інформаційні технології не є фаховим напрямом, розглянули у своїх дослідженнях В.В. Арестенко, О.Є. Трофимов. Проте, проблемі формування інформаційно-комунікаційної компетентності фахівців фізичного виховання і спорту у ВНЗ приділяється не достатньо уваги вітчизняними дослідниками.

На основі теоретичного аналізу встановлено характеристики базових понять дослідження. Інформаційно-комунікаційна компетентність означає впевнене використання комп'ютерів для збирання, зберігання, виробництва та обміну інформацією у навчанні, дослідженнях, роботі та дозвіллі. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності означає процес систематизації, впорядкування наявних знань, умінь та навичок для використання ІКТ у професійній діяльності та системного погляду на методи та засоби комп'ютерних інформаційних технологій.

Розкрито сутність основних понять наукового дослідження. Зокрема поняття «мультимедіа» розглядаємо як комплекс апаратних та програмних засобів, які дають змогу працювати в діалоговому режимі із різнорідними даними (графікою, текстом, звуком, відео) й організовані у вигляді одного інформаційного середовища для найбільш ефективного впливу на користувача.

Компетентнісний підхід у дослідженні професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту дозволив визначити рівні компетентності до застосування інформаційних технологій, можливості студентів і викладачів застосовувати електронні засоби навчального призначення, які дають змогу враховувати специфіку професійної діяльності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту, сприяють формуванню професійно значущих знань, умінь, навичок, необхідних для ефективної роботи з різними видами інформації.

У **другому розділі** *«Методичні аспекти формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту»* виділено структурні компоненти моделі формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту: цільового, теоретико-методологічного, змістового, організаційно-технологічного та результативно-оцінювального блоків. Схематично модель має основні елементи, показані на рис. 1.

Мета запропонованої експериментальної моделі: полягає у виявленні, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у професійній діяльності. Змістом навчання у запропонованій експериментальній моделі виступають знання та вміння, якими повинні оволодіти майбутні фахівці фізичного виховання та спорту для успішної професійної діяльності з використанням ІКТ.

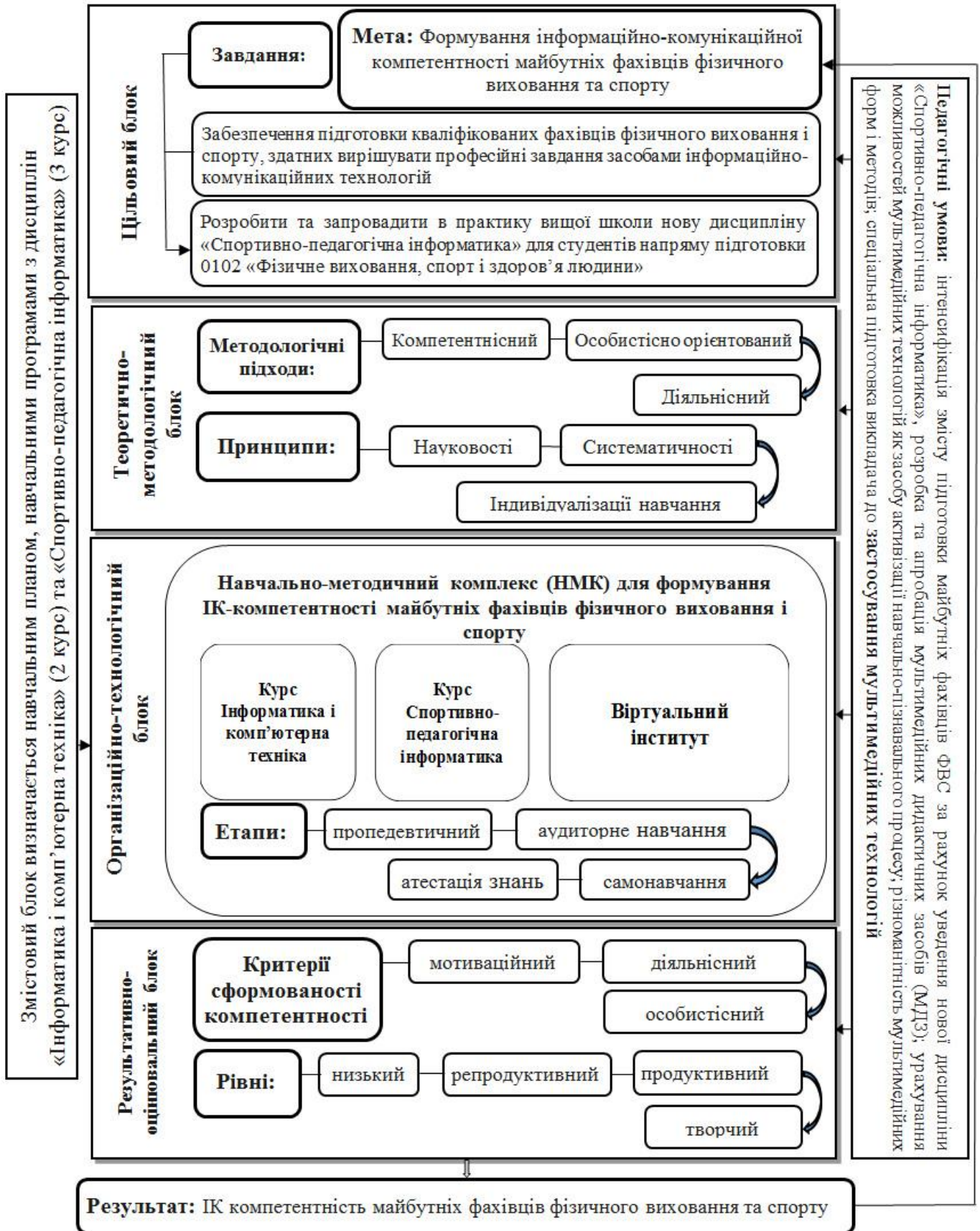

Рис. 1 Модель формування інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту.

Класифікація вмінь на групи дала можливість розподілити їх між дисциплінами, які можуть забезпечити їх формування. До них ми віднесли: базовий курс «Інформатика та комп'ютерна техніка» та новий курс «Спортивно-педагогічна інформатика», які обрані згідно навчальних планів державних стандартів підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту.

Визначено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту під час вивчення спортивних дисциплін, до яких належать: розробка й апробація мультимедійних дидактичних засобів навчання з відповідної дисципліни; урахування можливостей мультимедійних технологій як засобу активізації навчально-пізнавального процесу; різноманітність мультимедійних форм і методів; спеціальна підготовка викладача до застосування мультимедійних технологій. Реалізація цих умов уможливорює організацію процесу навчання відповідно до сучасних вимог професійної освіти та підвищення якості підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту.

Як відомо, ефективність застосування мультимедійних технологій під час вивчення будь-якої дисципліни залежить від педагогічних умов, реалізація яких дозволяє досягти максимального педагогічного ефекту за найменших витрат матеріальних засобів і інтелектуальних сил. Під «педагогічними умовами застосування мультимедійних технологій» розуміємо таку організацію процесу навчання, яка є результатом відбору, конструювання, застосування елементів змісту, форм, методів і засобів навчання, що сприяють ефективному виконанню поставлених навчальних завдань.

Здійснено психолого-педагогічне обґрунтування використання мультимедійного контенту для формування інформаційно-комунікаційної компетентності. Визначено, що застосування мультимедіа у навчальному процесі змушує поглянути більш детально на психолого-педагогічні аспекти роботи з різними видами інформації. Визначальний вплив має мультимедіа на активізацію сприйняття, що є складовою психічних пізнавальних процесів. Останньому відводиться головна роль у питанні щодо визначення ролі мультимедіа у процесі навчання.

У рамках дисертаційного дослідження розроблено і впроваджено у навчальний процес навчально-методичний комплекс (НМК) для формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту, який складається з:

- віртуального навчального середовища - «Віртуальний інститут» (рис. 2 і 3), створеного на сайті факультету фізичного виховання і спорту НПУ імені М.П. Драгоманова (www.ffvs.npu.edu.ua);

- навчального контенту власного виробництва: електронного курсу «Спортивно-педагогічна інформатика» з інтернет-підтримкою в оболонці для дистанційного навчання Moodle; практикуму лабораторних робіт; банку

мультимедійних дидактичних засобів навчання (МДЗ).

Рис. 2. Структурна схема «Віртуального інституту»: вікно «Студенту».

Рис. 3. Структурна схема «Віртуального інституту»: вікно «Викладачу».

Необхідною вимогою розв'язання ряду педагогічних завдань стало перетворення сайту факультету ФВС в основну відправну точку в організації електронних систем навчального процесу. Для цього був розроблений програмний комплекс «Віртуальний інститут» як окрема Веб-сторінка сайту факультету ФВС НПУ імені М.П. Драгоманова, яка містить інформаційні матеріали і сервіси, що забезпечують електронну підтримку організації навчального процесу за денною і заочною формою навчання.

Необхідність застосування інтернет-технологій в організації навчального процесу, наприклад, для студентів денної форми навчання у даному інституті

пов'язана з рядом специфічних проблем, розв'язання яких актуальне для факультету ФВС і здійснити іншими способами не можливо. Так навчання студентів факультету фізичного виховання і спорту супроводжується постійною необхідною участю їх у великій кількості спортивних змагань, довготривалих тренувальних зборах, з лікуванням спортивних травм і реабілітацією. Тобто перебуванням студентів денної форми навчання протягом тривалого часу за межами університету. Створене віртуальне середовище «Віртуальний інститут» дозволяє студенту, який відсутній з поважних причин у навчальних аудиторіях інституту, постійно бути учасником навчального процесу незалежно від місця перебування і вчасно виконувати навчальний план.

Основною функцією «Віртуального інституту» є автоматизоване забезпечення системи комунікацій між трьома учасниками навчального процесу в інституті за електронною формою навчання: система - викладач - студент. Як будь-яке навчальне середовище, «віртуальний інститут» має свої навчальні засоби навчання. Враховуючи специфіку місця розгортання середовища вони є мультимедійними і адаптованими до інтернету. Розроблені методичні рекомендації по створенню мультимедійних дидактичних засобів навчання (МДЗ) з різних видів спорту, інформаційну систему доступу до банку МДЗ, методичні рекомендації щодо використання системи на різних етапах навчального процесу: пропедевтичному етапі, аудиторному навчанні, самонавчанні, атестації знань.

При цьому розв'язувались такі навчальні задачі:

- індивідуалізація навчання шляхом підвищення ролі самонавчання за рахунок створення цифрових освітніх ресурсів власного виробництва, в тому числі, дистанційних курсів з навчальних дисциплін, дидактичних навчальних матеріалів, педагогічних тренажерів;

- оволодіння випускниками всіх спеціальностей факультету ФВС новітніми технологіями виготовлення і використання у навчальному процесі чи тренуванні мультимедійних засобів навчання;

- забезпечення автоматизованого контролю самостійної діяльності студентів (тестовий комп'ютерний контроль);

- підвищення кваліфікації викладачів факультету ФВС та навчально-допоміжного персоналу кафедр з питань створення і використання сучасних електронних засобів навчання у реальному навчальному процесі.

Пропедевтична підготовка забезпечується потижневим викладанням навчального матеріалу курсу в системі Moodle, і таким технічним рішенням як відеотека основ роботи з програмним забезпеченням обробки відео, електронна книга у форматі електронних інструкцій.

При виконанні лабораторних занять у рамках вивчення дисципліни «Спортивно-педагогічна інформатика» кожен студент має виготовити мультимедійний дидактичний засіб (МДЗ) навчання з конкретного виду спорту під керівництвом двох викладачів – викладача кафедри програмної інженерії і викладача відповідної кафедри факультету ФВС (рис. 4). Процес створення такого засобу розпочинається з підготовки сценаріїв фрагментів і запису ігрових схем у залі за участю «акторів-студентів» на відео. Перші дві стадії відносяться до

підготовчої роботи зі створення МДЗ, і повинні бути виконані до початку відповідного лабораторного заняття (пропедевтичний етап), на якому студент виконує технологічні операції: обробка відео, закладання звуку, синхронізація і т. п.

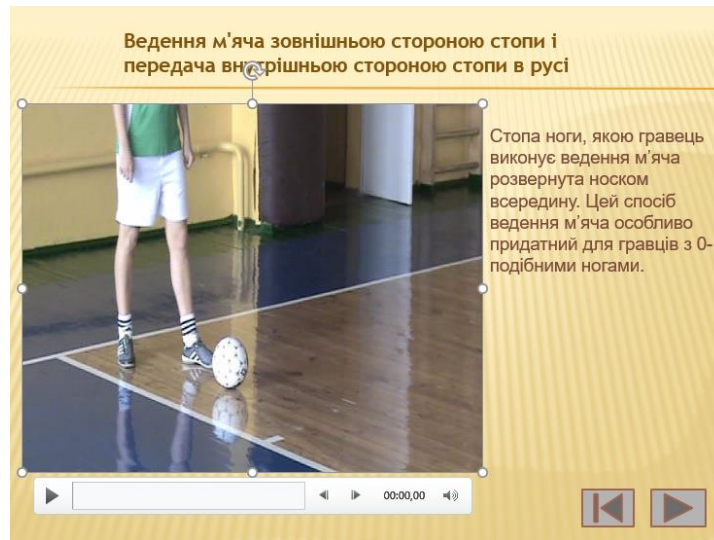

Рис. 4. Один з слайдів МДЗ з футболу, виготовлених студентами.

Окрім того на цьому етапі для успішного виконання проекту по створенню МДЗ, необхідно часто обговорювати чи консультиватися з перерахованими вище викладачами у поза навчальний час (обговорення сценарію зйомок, попередній перегляд, узгодження тексту презентації тощо). Така можливість реалізується розробленим сервісом – електронна поштова скринька викладача у сервісі «Список викладачів» віртуального інституту.

Для наступного етапу навчання - аудиторного заняття - нами розроблена оптимальна з точки зору дидактики вищої школи модель мультимедійної лекції, яка відповідає таким вимогам:

- *висока технологічність*: лекція побудована у рамках одного програмного середовища, що не відволікає викладача від різноманітних технічних налаштувань різноманітних пристроїв для демонстрації різних видів мультимедіа. Ним може бути наприклад, PowerPoint.

- *«лаконічність»*, що виражається у лаконічності фраз на слайдах презентацій. Для використання великих розмірів шрифтів при значних об'ємах текстового матеріалу пропонується використовувати сервіс «вертикальна прокрутка».

- *повна керованість* появи всіх об'єктів під час демонстрації, що забезпечує високий рівень інтерактивності при викладанні лекції, чого досягнути традиційними способами (демонстрацією надрукованих на папері таблиць, малювання на дошці) неможливо.

Для реалізації етапу самонавчання нами запропонована технологія створення інтерактивних україномовних навчальних електронних засобів на базі Camtasia Studio і PowerPoint. Програмний продукт Camtasia Studio дозволяє записати і синхронізувати власний коментар тренера до фрагментів, що демонструються у телевізійному полі. Така відео-лекція є хорошим навчально-методичним засобом для самостійного вивчення студентами теоретичних основ спортивних ігор.

Процес створення такого засобу складається з декількох етапів:

1. Підготовка сценаріїв фрагментів.
2. Запис ігрових схем у залі за участю «акторів».
3. Створення схем-презентацій у PowerPoint.
4. Вставлення у програмну оболонку Camtasia Studio, з наступною синхронізацією.

Область використання:

- проведення лекційних занять в аудиторії для студентів;
- самопідготовки студентів;
- проведення теоретичної частини тренувального процесу спортсменів тренером у комп'ютерному класі.

Новим кроком у розв'язанні проблеми віддаленого самонавчання студентів-спортсменів є використання дистанційних технологій навчання як підтримка навчального процесу. Усі курси були переведені в електронну форму в системі Moodle і викладені на сайті (<http://www.moodle.npu.edu.ua>), де студенти можуть знайти їх після відповідної реєстрації. Необхідно зазначити, що для факультету ФВС електронні навчальні курси в системі Moodle - це допоміжний навчальний ресурс для денної форми навчання і основний навчальний ресурс для студентів заочної форми навчання. Безпосередньо доступ до курсів можна здійснити через «Віртуальний інститут».

У ході навчального процесу система Moodle використовувалася для проведення організованої самостійної роботи студентів. Студенти, в системі Moodle, мають можливість поглиблено вивчити теоретичну частину матеріалу, виконати додаткові завдання і вправи, а також пройти пробне тестування.

Розроблена система тестування вхідного і поточного контролю на лабораторних роботах в системі Moodle. Вона дозволила підвищити підготовленість студентів до лабораторних робіт і забезпечити зворотний зв'язок викладачу.

Таким чином, показано, що використання інтернет-орієнтованих інформаційних технологій у самостійній роботі студентів дозволяє не лише інтенсифікувати їх навчання, але і закладає міцну основу їх подальшого постійного самонавчання.

У третьому розділі «Організація та проведення експериментально-дослідного навчання» перевірялась дидактична ефективність використання запропонованих інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту.

Відповідно до дидактичних особливостей освітнього процесу засвоєння основ фізичних вправ, були сформовані критерії, яким повинен відповідати сучасний навчально-методичний комплекс з фізичного виховання і спорту. Розроблені критерії оцінки якості МДЗ, дали можливість підвищувати рівень унаочнення знань і вмінь при викладанні дисциплін спортивного профілю. Для проведення відкритого моніторингу МДЗ за вищевказаними критеріями розроблено мережевий банк МДЗ (www.mdr.npu.edu.ua) у формі сайту, на якому експерти дають оцінки і визначають рейтинг кожного МДЗ.

Діагностична програма експерименту передбачала два незалежні зрізи в експериментальних і контрольних групах (на початку і після закінчення формувального експерименту). Експериментом було охоплено 8 експериментальних (201 особа) і 4 контрольні групи (80 осіб) студентів, майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту. Студенти експериментальних груп цілеспрямовано навчалися за запропонованою експериментальною системою, студенти контрольних груп навчалися за традиційною системою.

Ефективність експериментальної системи визначалася через відслідковування динаміки розвитку рівня операційного і мотиваційного компонента компетентності майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до використання ІКТ у професійній діяльності. Якісними показниками виступали рівні, які характеризують сформованість основних компонентів компетентності: елементарний (низький), репродуктивний (середній), продуктивний (високий) та творчий (найвищий). Діагностика динаміки розвитку операційного компонента компетентності здійснювалась: шляхом тестування студентів (рівень знань), за результатами виконання контрольних практичних завдань (рівень умінь), а також на основі самооцінки студентів. Отримані результати подані в таб. 1.

Таблиця 1

Динаміка розвитку операційного компонента компетентності до використання ІКТ у професійній діяльності студентів контрольних та експериментальних груп (ПЕ – початок експерименту, КЕ – кінець експерименту)

№ п/п	Усього учасників	Рівні компетентності								
		Найвищий (творчий)		Високий (продуктивний)		Середній (репродуктивний)		Низький (елементарний)		
		ПЕ	КЕ	ПЕ	КЕ	ПЕ	КЕ	ПЕ	КЕ	
Експериментальні групи										
1	Сформованість умінь	201	-	56	-	68	24	55	177	22
	- загальна кількість студентів:		-	28,5	-	34,3	10,8	26,2	89,1	11,3
2	Засвоєння знань	201	-	61	-	80	22	48	179	12
	- загальна кількість студентів:		-	29,7	-	42,9	9,9	22,1	90,5	4,7
Контрольні групи										
1	Сформованість умінь	80	-	-	-	4	13	17	67	59
	- загальна кількість студентів:		-	-	-	4,4	16,5	22,2	83,9	72,8
2	Засвоєння знань	80	-	-	-	-	12	20	68	60
	- загальна кількість студентів:		-	-	-	-	14,8	25,9	85,2	74,1

Згідно з отриманими результатами в експериментальних групах коефіцієнт засвоєння знань зріс у 1,8 рази, рівень сформованості вмінь – у 1,7 рази. Кінцевий зріз показав, що 24 % студентів експериментальних груп змінили середній та низький рівні засвоєння знань на найвищий (творчий) і 42,9 % – на високий

(продуктивний). У 28 % студентів уміння сформовані на найвищому (творчому рівні) та в 34,3 % – на високому (продуктивному) рівні.

У студентів контрольних груп ці показники залишились практично незмінними. З порівняння даних експериментальних і контрольних груп випливає висновок про підвищення рівня компетентності у студентів експериментальних груп, що свідчить на користь експериментального навчання.

За допомогою *t*-критерію Стьюдента показано, що експериментальні данні з вірогідністю 0,92 свідчать про підвищення рівня сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності за зазначеними вище показниками.

З урахуванням діагностичної програми на початку и в кінці експерименту в експериментальних і контрольних групах визначався рівень сформованості мотиваційного компоненту ІК компетентності у майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до використання ІКТ у професійній діяльності. Студентам пропонувалося дати відповіді на запитання анкети.

Мотиваційний компонент ІК-компетентності у майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту визначався шляхом виявлення:

- 1) ставлення студентів до використання ІКТ у майбутній професійній діяльності, інтересу до ІКТ як засобу професійної діяльності;
- 2) усвідомлення студентами значущості ІКТ у системі професійної діяльності майбутнього фахівця фізичного виховання і спорту;
- 3) бажання студентів поповнювати знання, вміння та навички для продуктивної майбутньої педагогічної діяльності.

Аналіз відповідей, показав, що серед студентів експериментальних та контрольних груп в кінці експериментальної роботи понад 63 % виявили чітко виражене позитивне ставлення до професійної діяльності з використанням засобів ІКТ. Менше 14 % опитуваних виявили нейтральну позицію стосовно цього виду діяльності. Майже 6 % відповідей характеризувалися негативним ставленням до цього компоненту майбутньої професійної діяльності, 17 % респондентів не визначились у цих питаннях.

Результати педагогічного експерименту свідчать про ефективність виявлених і теоретично обґрунтованих педагогічних умов формування ІК компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту під час вивчення спортивних дисциплін, впровадження яких забезпечило високі результати підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту у вищих навчальних закладах.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення і запропоновано нове вирішення важливого і актуального завдання, що полягає в обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов формування ІК компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту.

Результати теоретичного аналізу та дослідно-експериментального дослідження проблеми засвідчили досягнення поставленої мети і розв'язання поставлених задач, що дало змогу зробити такі висновки:

1. Аналіз літературних джерел засвідчив, що для формування ІК компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту необхідно засвоєння студентами системи знань про роль, можливості та способи використання ІКТ. Результати аналізу існуючих варіантів навчання інформаційних технологій у вищих педагогічних навчальних закладах дозволяють констатувати, що на сучасному етапі розвитку освіти виникають суперечності між обсягом знань і вмінь, якими повинні володіти майбутні фахівці фізичного виховання і спорту в умовах інформатизації освіти, та традиційною системою підготовки, яка не може цього забезпечити. Формування вмінь використовувати засоби ІКТ у професійній діяльності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту – це тривалий процес, який виступає важливим компонентом професійної педагогічної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту. Цей процес проходить під впливом цілеспрямованої діяльності, власної активності майбутнього фахівця та спеціальних умов.

Визначено складові компетентності, необхідних майбутнім фахівцям фізичного виховання і спорту для успішної професійної діяльності з використанням ІКТ, які спрямовані на організацію навчальної та позаурочної діяльності учнів за допомогою засобів ІКТ і ґрунтуються на специфічних властивостях особистості вчителя й необхідних для цього знаннях. До найважливіших складників компетентності з використання ІКТ відносимо базові, технологічні, спеціальні, інтегративні вміння. Виявлено чотири рівні компетентності майбутнього фахівця фізичного виховання і спорту до використання ІКТ у професійній діяльності: елементарний, репродуктивний, продуктивний та творчий. Виділені складові і рівні компетентності відповідають основному змісту професійної діяльності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту в умовах використання засобів ІКТ і відображають її процесуальний характер.

2. Визначено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування ІК-компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту під час вивчення спортивних дисциплін: розробка й апробація мультимедійних дидактичних засобів навчання з відповідної дисципліни; урахування дидактичних можливостей мультимедійних технологій як засобу активізації навчально-пізнавального процесу; різноманітність мультимедійних форм і методів; спеціальна підготовка викладача до застосування мультимедійних технологій. Реалізація цих умов уможливіє організацію процесу навчання відповідно до сучасних вимог професійної освіти та підвищення якості підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту.

Констатувальний експеримент дозволив виявити загальний низький рівень компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту до використання ІКТ у професійній діяльності. Показано, що це зумовлено рядом причин: відсутністю стійкої мотивації до використання засобів ІКТ у професійній діяльності; необізнаністю та недооцінкою можливостей використання засобів ІКТ у професійній діяльності вчителя; недостатньою увагою вищих педагогічних навчальних закладів спортивного профілю до оволодіння майбутніми фахівцями фізичного виховання і спорту уміннями, технікою та методикою застосування засобів ІКТ.

3. Для реалізації вищезазначених педагогічних умов розроблено та науково обґрунтовано модель формування інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту у вищому навчальному закладі, яка складається з: цільового, теоретико-методологічного, змістового, організаційно-технологічного та результативно-оцінювального блоків.

Цільовий блок визначається метою (формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у професійній діяльності) та завданнями. Теоретико-методологічний блок поєднує методологічні підходи (компетентнісний, особистісно орієнтований, діяльнісний) та принципи (науковості, систематичності, індивідуалізації навчання).

Змістовий блок визначається навчальним планом, навчальними програмами з дисциплін «Інформатика і комп'ютерна техніка» (4 семестр) та «Спортивно-педагогічна інформатика» (5 семестр).

Організаційно-технологічний блок містить форми, методи і засоби навчання, орієнтовані на етапи формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у професійній діяльності.

Результативно-оцінювальний блок передбачає моніторинг рівнів сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту. Результатом навчання є сформованість інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту на відповідному рівні.

4. Розроблено й запроваджено в практику вищої школи нову дисципліну «Спортивно-педагогічна інформатика» для студентів напряму підготовки 0102 - «Фізичне виховання спорт і здоров'я людини», спеціальність 6.010201 - «Фізичне виховання» та 6.010202 - «Спорт». Розроблені методичні рекомендації з розробки і застосування мультимедійних дидактичних засобів навчання, мета яких – допомогти викладачам доцільно й ефективно застосовувати мультимедійні засоби навчання під час викладання предметів навчального плану.

Розроблено навчально-методичний комплекс (НМК) для формування ІК-компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту, який складається з:

- віртуального навчального середовища - «Віртуальний інститут», створеного на сайті факультету фізичного виховання і спорту НПУ імені М.П. Драгоманова (www.ffvs.npu.edu.ua);

- навчального контенту власного виробництва: електронного курсу «Спортивно-педагогічної інформатики» з інтернет-підтримкою в оболонці для дистанційного навчання Moodle; лабораторних робіт загального призначення; мультимедійно-дидактичних засобів навчання.

Показано, що запроваджені в практику вищої школи нова дисципліна та НМК нового покоління сприяли формуванню у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту визначених рівнів ІК-компетентності до застосування мультимедійних технологій у професійній діяльності.

5. На етапі формувального експерименту простежено динаміку компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту до використання

ІКТ у професійній діяльності, виявлено значні позитивні зміни в рівнях сформованості зазначеної компетентності у студентів експериментальних груп порівняно з контрольними. Аналіз результатів формувального експерименту засвідчив, що в експериментальних групах коефіцієнт засвоєння знань зріс у 1,8 рази, рівень сформованості вмінь у 1,7 рази. Заключний зріз показав, що 24 % студентів експериментальних груп змінили середній та низький рівні засвоєння знань на найвищий (творчий) і 37 % на високий (продуктивний). У 28 % студентів уміння сформовані на найвищому (творчому рівні) та у 34 % на високому (продуктивному) рівні. У студентів контрольних груп ці показники залишились практично незмінними. Результати порівняльного аналізу засвідчують ефективність запропонованої моделі формування у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту вмінь використовувати ІКТ у професійній діяльності, дають підстави вважати, що вихідна методологія є правильною, визначені завдання реалізовані, мети досягнуто, висунута гіпотеза отримала підтвердження: під час навчання за експериментальною системою у студентів формуються необхідні знання та вміння використовувати ІКТ у майбутній професійній діяльності на більш високому рівні, ніж за традиційного навчання.

Проведене дослідження не вичерпує всіх питань окресленої проблеми. Воно відкриває перспективу для окремих наукових розробок у напрямку підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту до організації роботи тренера за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Навчально-методичні посібники

1. Володько І.В., Снігур О.М., Хомік О.А., Макаренко О.Л. Лабораторний практикум з курсу «Нові інформаційні технології»/ За заг. ред. Жалдака М.І. – К.: РННЦ «ДІНІТ», 2001. – 167 с. (Розроблення лабораторних робіт).
2. Володько І.В., Снігур О.М., Жалдак М.І., Хомік О.А. Інформаційні технології: Навчально-методичний посібник. – К.: РННЦ «ДІНІТ», 2003. – 194 с. (Розроблення практичних завдань різних рівнів складності).
3. Бордюк О.М., Бронетко В.О., Вакуленко І.В., Володько І.В., Дригота Т.М., Жабєєв Г.В., Снігур О.М. (за редакцією доктора фізико-математичних наук Кудіна А.П.) Лабораторний практикум з інформаційно-комунікаційних технологій навчання Луцьк: СПД Гадяк Ж.В., друкарня «Волиньполіграф» тм, 2012, - 326 с.

Статті у наукових фахових виданнях

4. Володько І.В. Структура і зміст підготовки студентів до використання комп'ютерних технологій у майбутній професійній діяльності. Збірник наукових статей НПУ імені М.П.Драгоманова / Укл. П.В.Дмитренко, О.Л.Макаренко. К.: НПУ, 2000. Ювілейний випуск /, Ч. 1. С. 51-61.

5. Володько І.В. Комплексний підхід до розвитку творчої активності студентів Проблеми сучасної педагогічної освіти: Сер.: Педагогіка і психологія. – 3б. Статей. Ч. 1. – П 78 – К.: пед. преса, 2000. - С. 84-86

6. Володько І.В., Кудін А.П., Тимошенко О.В., Мішаровський Р.М. Формування інформаційно-комунікаційної компетенції майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту // Науковий журнал. – Харків, ХОВНОКУ-ХДАДМ, 2010, - № 7, С. 44-49.

7. Володько І.В., Снігур О.М. Підготовка майбутніх вчителів української мови до створення тестів засобами комунікаційних технологій / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи: Збірник наукових праць / За ред. В.П.Сергієнка – Вип. 27. – К.: НПУ, 2011. – С. 289-296.

8. Володько І.В., Кудін А.П., Тимошенко О.В. Використання мультимедійних дидактичних засобів навчання на уроках фізичної культури в школі / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури/Фізична культура і спорт: Збірник наукових праць / За ред. М.Арзютова – Вип. 10. – К.: НПУ, 2011. – С. 440-444.

9. Володько І.В., Кудін А.П. Критерії якості мультимедійних дидактичних засобів навчання з фізичного виховання і спорту / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи: Збірник наукових праць / За ред. В.П.Сергієнка – Вип. 27. – К.: НПУ, 2011. – С. 34-41.

10. Володько І.В., Кудін А.П., Тимошенко О.В. Застосування дистанційних технологій навчання в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця (НПК-2014): Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 3-4 грудня 2014 р., м. Суми у 2-томах. – Суми: ВВП «Мрія», 2014, т. 1., С. 133-135

11. Володько І.В., Кудін А.П. Сучасні навчальні середовища в Інтернеті-віртуальний інститут фізичного виховання і спорту. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури/Фізична культура і спорт: Збірник наукових праць / За ред. М.Арзютова – Вип. 3. – К.: НПУ, 2015. – С. 93-96

Статті в іноземних наукових фахових виданнях

12. Володько І.В., Кудін А.П., Зинюк В.В., Кархут В.Я. Проблема ефективності применения інформаційно-комунікаційних технологій в высшій школі // Веснік Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы. Серія 3. Філалогія. Педагогіка. Псіхалогія. - 2014. - № 3 (185). - С. 83-95.

13. Igor Volodko, Vasily Zinyuk, Vladimir Karhut, Anatoly Kudin / Software for educational environments / British Journal of Science, Education and Culture, 2015, No.1. (7) (January-June). Volume III. «London University Press», 2015. – 472 - 480 p.

АНОТАЦІЇ

Володько І.В. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Національний педагогічний університеті мені М.П. Драгоманова, Київ, 2016.

У дисертації досліджено формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту.

Виявлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту, до яких віднесено: інтенсифікація змісту підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту за рахунок уведення нової дисципліни «Спортивно-педагогічна інформатика», розробка та апробація мультимедійних дидактичних засобів (МДЗ) навчання з відповідної дисципліни; урахування можливостей мультимедійних технологій як засобу активізації навчально-пізнавального процесу; різноманітність мультимедійних форм і методів; спеціальна підготовка викладача до застосування мультимедійних технологій.

Розроблено та науково обґрунтовано модель формування інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту у вищому навчальному закладі.

Уточнено зміст понять «інформаційно-комунікаційної компетентність майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту» та «формування інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту».

Удосконалено критерії та рівні сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту.

Ключові слова: формування інформаційно-комунікаційної компетентності, інформаційні технології, мультимедійні дидактичні навчальні засоби.

Володько И. В. Формирование информационно-коммуникационной компетентности будущих специалистов физического воспитания и спорта. – На правах рукописи.

Диссертация на получение научной степени кандидата педагогических наук за специальностью 13.00.04 - теория и методика профессионального образования. - Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова, Киев, 2016.

В диссертации исследовано формирование информационно-коммуникационной компетентности будущих специалистов физического воспитания и спорта.

Выявлены, теоретически обоснованы и экспериментально проверены педагогические условия формирования информационно-коммуникационной компетентности будущих специалистов физического воспитания и спорта, к которым отнесены: интенсификация содержания подготовки будущих специалистов физического воспитания и спорта за счет введения новой дисциплины «Спортивно-педагогическая информатика», разработка и апробация мультимедийных дидактических средств (МДЗ) обучения по соответствующей дисциплине; учета возможностей мультимедийных технологий как средства активизации учебно-познавательного процесса; разнообразие мультимедийных форм и методов; специальная подготовка преподавателя к применению мультимедийных технологий.

Разработана и научно обоснована модель формирования информационно-коммуникационной компетентности у будущих специалистов физического воспитания и спорта в высшем учебном заведении.

Выделены структурные компоненты модели формирования информационно-коммуникационной компетентности будущих специалистов физического воспитания и спорта: целевого, теоретико-методологического, содержательного, организационно-технологического и результативно-оценочного блоков. Целевой блок определяется целью и задачами. Теоретико-методологический блок объединяет методологические подходы (компетентностный, личностно-ориентированный, деятельностный) и принципы (научности, систематичности, индивидуализации обучения). Содержательный блок определяется учебным планом, учебными программами по дисциплинам «Информатика и компьютерная техника» и «Спортивно-педагогическая информатика». Организационно-технологический блок содержит формы, методы и средства обучения, ориентированные на этапы формирования информационно-коммуникационной компетентности будущих специалистов физического воспитания и спорта в профессиональной деятельности. Результативно-оценочный блок предусматривает мониторинг уровня сформированности информационно-коммуникационной компетентности будущих специалистов физического воспитания и спорта.

Уточнено содержание понятий «информационно-коммуникационной компетентности будущих специалистов физического воспитания и спорта» и «формирование информационно-коммуникационной компетентности у будущих специалистов физического воспитания и спорта».

Усовершенствованы критерии и уровни сформированности информационно-коммуникационной компетентности у будущих специалистов физического воспитания и спорта.

Разработан учебно-методический комплекс (УМК) для формирования ИК компетентности будущих специалистов физического воспитания и спорта, который состоит из:

- виртуальной учебной среды - "Виртуальный институт", созданного на сайте факультета физического воспитания и спорта НПУ имени М.П. Драгоманова (www.ffvs.npu.edu.ua);

- учебного контента собственного производства: учебного курса "Спортивно-педагогической информатика" с интернет-поддержкой в оболочке для

дистанционной учебы Moodle; лабораторных работ общего назначения; мультимедийно-дидактичных средств.

Ключевые слова: формирование информационно-коммуникационной компетентности, информационные технологии, мультимедийные дидактичные учебные средства.

Volodko I. V. Forming of informatively-communication competence of future specialists of physical education and sport. it is Manuscript.

Dissertation on the receipt of scientific degree of candidate of pedagogical sciences after specialty 13.00.04 is a theory and methodology of trade education. - National pedagogical university of the name of M.P.Drahomanov, Kyiv, 2016.

In the thesis the formation of information and communication competence of future specialists in physical education and sport.

Revealed theoretically grounded and experimentally tested pedagogical conditions of information and communication competence of future specialists in physical education and sports, which include: the intensification of the content of training of future specialists in physical education and sport by introducing a new discipline of "Sporting pedagogical science", the development and testing of multimedia didactic means (MDZ) training in the discipline; the possibility of multimedia technology as a means to enhance teaching and learning process; a variety of media forms and methods; Special teacher training for the use of multimedia technology.

Developed and scientifically grounded model of information-communication competence of future specialists in physical education and sport in high school.

Clarified the meaning of "information and communication competence of future specialists in physical education and sport" and "the formation of information and communication competence of future specialists in physical education and sport."

Improved criteria and levels of information and communication competence of future specialists in physical education and sport.

Keywords: forming of competence, information technologies multimedia didactics educational